

Конспект уроку № 228

Українська поезія. Дмитро Павличко «Два кольори»

Link to audio: ukrainianlessons.com/episode228

Вступ

Привіт, це Анна Огойко і новий епізод подкасту «Ukrainian Lessons Podcast» — подкасту для всіх, хто вивчає і любить українську мову.

У нас триває **цикл** «Українська поезія», де ми читаємо найкращі українські вірші різних авторів на різні теми, які **перегукуються** з українцями, так чи інакше **відображають** українську **ментальність**.

Зокрема, ми вже говорили про такі **притаманні** українцям **рис**, як **прагнення** до **свободи**, боротьби, **незламність**, також любов до природи й загалом романтичне кохання. І минулого разу ми розглядали гуманізм у творчості Василя Симоненка.

А сьогодні пропоную **звернути** вашу **увагу** на один дуже-дуже популярний в Україні вірш, який також став піснею. Цей вірш загалом про українську традицію, про родинні традиції і, якщо конкретно, традиції **вишивання** в українській культурі.

Це поезія «Два кольори» Дмитра Павличка.

Відразу розповім **трішки** про автора. Дмитро Павличко **народився** на Західній Україні, на **Івано-Франківщині**.

Як бачите, у нас в циклі **представлені** автори з дуже різних регіонів України — це був і **Донбас**, і Полтавщина минулого разу, і Західна, і Центральна Україна.

Насправді це показує, наскільки **єдиною** є українська література — попри те, що ці поети з дуже різних регіонів, не можна сказати, що їхня мова якось **суттєво відрізняється**.

Так от, Дмитро Павличко навчався у Львові, і коли він був зовсім

цикл — cycle

перегукуватися — to resonate, to echo
(imperfective)

відображати, відобразити — to reflect
(imperfective, perfective)

ментальність — mentality

зокрема — in particular

притаманний — inherent

ріса — trait

прагнення — aspiration

свобода — freedom

незламність — invincibility, resilience

звертати, звернути увагу —
to pay attention (imperfective, perfective)

вишивання — embroidery

відразу — at once

трішки — a bit (diminutive)

народжуватися, народитися — to be born
(imperfective, perfective)

Івано-Франківщина —

Ivano-Frankivsk region

представлений — represented

Донбас — Donbas region

єдиний — unified, the only

суттєво — significantly

відрізнятися, відрізнітися — to differ
(imperfective, perfective)

молодим, почалася Друга світова війна.

І під кінець війни Дмитро Павличко перебував кілька місяців у складі УПА — це **Українська повстанська армія**. Хоча він не брав активної участі в **бойових діях**, все одно цей досвід дуже вплинув на його **подальше** життя.

Далі, коли Дмитро Павличко вже став **повноцінним** письменником, поетом, перекладачем, він не був одним із тих, хто **заперечував** радянську ідеологію та **чинив** якийсь великий протест.

Ні, він **намагався вижити**, як і багато людей та письменників, поетів у ті часи, і, **відповідно**, частина його творчості була **спрямована** на **прославлення** комуністичної партії Леніна. Тобто це такі твори на **замовлення**.

Хоча, **попри** це, у творчості Павличка є і багато чудових творів **поза** політикою, також творів, які мають певну українську національну ідею.

І ближче до незалежності України Павличко брав активну участь у розвитку і національної ідеї. Він був одним із організаторів **Народного руху України**.

Народний рух — це така політична сила на початку 90-х, яка **просувала** демократичні та українські національні ідеї у незалежній Україні.

У Дмитра Павличка була така дуже **інтелектуальна** сім'я — його дочка Соломія та внучка Богдана брали активну участь у розвитку українського **книговидавництва** та **літературознавства**.

І загалом Дмитро Павличко був таким представником інтелектуальної **еліти** в Україні. І, на щастя, він прожив досить довге життя і **помер** минулого року, у 2023 році. Тобто фактично він побачив і реальність цієї нової війни.

Якщо ви бажаєте ближче **познайомитися** із Дмитром Павличком, побачити його, послухати, то рекомендую вам його інтерв'ю у формі такого досить великого **документального фільму**.

Цей фільм є на ютубі, і називається він «[Голос епохи](#)» — я залишу посилання на сторінці цього епізоду.

І там, відповідно, весь цей фільм Дмитро Павличко розповідає про своє життя, про ті **умови**, у яких він жив, про Другу світову війну, СРСР, незалежну Україну і так далі.

А якщо говорити про найвідоміший твір Павличка, то це той вірш,

Українська повстанська армія —

Ukrainian Insurgent Army

бойові дії — fighting, combat operations

подальший — further

повноцінний — full-fledged

заперечувати, заперечити — to deny
(*imperfective, perfective*)

чинити — to act, to make (*imperfective*)

намагатися — to try (*imperfective*)

виживати, вижити — to survive

(*imperfective, perfective*)

відповідно — respectively

спрямований — aimed

прославлення — praise (*noun*)

замовлення — order

попри — despite

поза — out of, beyond

Народний рух України —

People's Movement of Ukraine

просувати, просунути — to promote
(*imperfective, perfective*)

інтелектуальний — intellectual

книговидавництво — book publishing

літературознавство — literary studies

еліта — elite (*noun*)

помирати, померти — to die
(*imperfective, perfective*)

знайомитися, познайомитися —
to become acquainted
(*imperfective, perfective*)

документальний фільм — documentary

умова — circumstance, condition

який ми будемо сьогодні читати — «Два кольори».

Насправді навіть багато українців іноді думають, що цей твір — це **народна** пісня, а не **авторський** вірш; він досить схожий на фольклор.

Але насправді це така класична українська пісня, яка була написана Дмитром Павличком у 1965 році **насамперед** як вірш, а потім він також створив і свою версію пісні.

Отже, перейдімо до словничка! Це будуть слова з поезії та їхній переклад.

Повторюйте за мною!

на́родний — folk (*adjective*)

а́вторський — author (*adjective*)

наса́мперед — first and foremost

Словничок

зби́ратися	to get ready
навесні́	in spring
незна́ний	unknown
шля́х	path, way
соро́чка	shirt
вишива́ти, ви́шити	to embroider
нитки́	threads
оба́ = обі́два	both
полотно́	cloth; canvas
журба́	sorrow
води́ти	to lead
бе́звість	unknown places
пори́г	threshold
перепліта́тися, переплесті́ся	to intertwine
шиття́	needlework
ві́яти, ві́йнути	to blow (usually about the wind)
сивина́	gray hair
зго́рточок, зго́рток	roll, something rolled up
ви́шитий	embroidered

 Вірш

Дмитро Павличко

Два кольори

Як я малим **збирався** **навесні**
Піти у світ **незнаними** **шляхами**,
Сорочку мати **вишила** мені
Червоними і чорними **нитками**.

Два кольори мої, два кольори,
Оба на **полотні**, в душі моїй оба,
Два кольори мої, два кольори:
Червоне — то любов, а чорне — то **журба**.

Мене **водило** в **безвісті** життя,
Та я вертався на свої **пороги**,
Переплелись, як мамине **шиття**,
Мої сумні і радісні дороги.

Мені **війнула** в очі **сивина**,
Та я нічого не везу додому,
Лиш **горточок** старого полотна
І **вишите** моє життя на ньому.

Два кольори мої, два кольори,
Оба на полотні, в душі моїй оба,
Два кольори мої, два кольори:
Червоне — то любов, а чорне — то журба.

Українська поезія. Дмитро Павличко «Два кольори»

Як я малим збирався навесні

«Як я збирався» — тут «як» означає «коли»; можна вживати «як» у **значенні «коли»**.

«Як я збирався малим» — «коли я був ще малий», «я збирався малим».

«Малим» — тобто в молодому віці збирався — плюс інфінітив — «*піти у світ*». «Я збирався» — що зробити? — «піти у світ».

«Піти у світ» — це **покинути рідний** дім, почати доросле життя, поїхати далеко.

«У світ», «піти у світ» — це такий досить типовий **фразеологізм**.

Як я малим збирався навесні

Піти у світ незнаними шляхами,

«Незнані шляхи» — тобто шляхи, які ти не знав раніше.

«Незнаний», «незнані шляхи» — тобто поїхати кудись **вперше**. «Я пішов у світ незнаними шляхами».

Сорочку мати вишила мені

«Мати вишила» — кому? — «мені» (**давальний відмінок**) — що? — «сорочку» (**знахідний**).

«Мати вишила мені сорочку» — тут саме це вишита сорочка, **вишиванка**.

«Вишила» — чим? (**орудний відмінок**) — «червоними і чорними нитками».

Це **прикметники** та **іменник** в орудному відмінку: «червоними і чорними нитками».

Як я малим збирався навесні

Піти у світ незнаними шляхами,

Сорочку мати вишила мені

Червоними і чорними нитками.

Два кольори мої, два кольори,

малий — small, little

значення — meaning

покидати, покинути — to leave
(imperfective, perfective)

рідний — native

фразеологізм — idiom

вперше — for the first time

давальний відмінок — dative case

знахідний (відмінок) — accusative case

вишиванка — vyshyvanka

(Ukrainian embroidered shirt)

орудний відмінок — instrumental case

прикметник — adjective

іменник — noun

Конспект уроку №228

Українська поезія. Дмитро Павличко «Два кольори»

Як бачите, тут створюємо ефект, певний поетичний ефект за допомогою **наголосу**: «Два ко́льори мої, два ко́льори».

Правильний наголос — «кольори́», «два кольори́», але тут, щоби утворити **певну мелодію**, ми **змінюємо** наголос, і це нормально.

Два кольори мої, два кольори,

Оба на полотні, в душі моїй оба,

«Оба», тобто «обидва». «Обидва», «оба на полотні».

Полотно — це як **тканина**, так; «і в душі», «моя душа» («in my soul») — «в душі моїй оба».

Два кольори мої, два кольори:

Червоне — то любов, а чорне — то (або це) журба.

Журба — це **смуток, сум**.

Часто так говорять, що в українській літературі дуже багато журби, тобто багато таких сумних **мотивів**.

Журба — це навіть такий популярний **мем** в інтернеті про щось сумне; можливо, якісь **депресивні** думки, які можуть бути притаманні українцям. Журба.

Два кольори мої, два кольори,

Оба на полотні, в душі моїй оба,

Два кольори мої, два кольори:

Червоне — то любов, а чорне — то журба.

Мене водило в безвісті життя,

Неправильний **порядок слів** — правильно буде «життя водило мене в безвісті».

Знову ж таки, «безвість» — це невідомі місця.

«**Пропасти безвісти**» — тобто пропасти без жодної новини. І «**безвісті**» — це там, де немає новини звідки можливо, це невідомі місця.

Так от, «життя водило мене у безвісті» — тобто він був у різних місцях.

*Та (але) я **вертався** на свої пороги,*

на́голос — stress mark, stress

пе́вний — certain

мелоді́я — melody

змінювати, змінити — to change
(imperfective, perfective)

ткани́на — fabric

сму́ток, сум — sadness, sorrow

моті́в — motive

мем — meme

депресивний — depressive

поре́док слів — word order

пропада́ти, пропа́сти — to disappear
(imperfective, perfective)

верта́тися, верну́тися — to return
(imperfective, perfective)

«Я вертався до себе додому, на свої пороги», тобто додому, до свого будинку, на поріг свого будинку.

Для українців в українській мові ось цей **образ** «поріг», «пороги» — це дуже такий сильний образ. «Threshold», так, «поріг».

Для нас поріг — це символ дому. Тобто вернутися на свій поріг, до свого порогу.

І далі:

Переплелись, як мамине шиття,

Мої сумні і радісні дороги.

Протиставлення: «мої сумні і радісні дороги переплелись», так, вони «**перемішались** у вишивці» і загалом у житті. «Переплелись моменти суму і моменти радості».

«Як мамине шиття» — **порівнюємо** із шиттям мами, із вишивкою мами.

Мене водило в безвісті життя,

Та я вертався на свої пороги,

Переплелись, як мамине шиття,

Мої сумні і радісні дороги.

Мені війнула в очі сивина,

«Сивина війнула» або «дмухнула як вітер мені в очі».

Тобто «я став **старого віку**», «я став **сивим**».

Та я нічого не везу додому,

«Я не везу нічого (**подвійне заперечення**) додому». «Нічого не везу, крім...»

Лиш горточок старого полотна

Тут, словом, має бути «згорточок», «згорточок старого полотна (або тканини)».

І вишите моє життя на ньому.

«І моє життя на цьому полотні вишите», «я забираю із собою вишите червоними і чорними нитками».

Тобто у житті, як і на полотні, переплелись щасливі моменти і

образ — image, symbol

мамин — mother's (adjective)

протиставлення — antithesis, contrast
перемішуватися, перемішатися — to be mixed (perfective)

порівнювати, порівняти — to compare (imperfective, perfective)

дмухати, дмухнути — to blow (imperfective, perfective)

старий вік — old age

сивий — gray-haired

подвійне заперечення — double negation

моменти смутку.

*Мені війнула в очі сивина,
Та я нічого не везу додому,
І вишите моє життя на ньому.*

«На цьому полотні вишите», «і вишите життя на цьому полотні». Вишите.

І далі **повтор**:

*Два кольори мої, два кольори,
Оба на полотні, в душі моїй оба,
Два кольори мої, два кольори:*

Червоне — то любов, а чорне — то журба.

Очевидно, що тут у цій поезії дуже символічними є кольори.

Коли ми читаємо цей вірш, насамперед ми думаємо про те, що чорний колір **символізує** журбу, смуток.

Загалом в українській культурі чорний колір — це зазвичай **траур**, так, ми **одягаємо** чорне на **похорон**.

А червоний колір — це щось веселе, гарне, але також насамперед це про любов. Червоний колір — це символ любові в Україні.

Крім того, у Радянському Союзі червоний колір — це був символ **комунізму**, це був радянський **прапор** червоний, тому цей колір, можна сказати, був **дозволений** у поезії, і тому цей вірш і став таким популярним.

З іншого боку, можна подумати ще про те, що прапор УПА (Української повстанської армії) має два кольори — чорний і червоний.

Це не перше, що спадає на думку, коли читаєш цей вірш, але якщо згадати про те, що Дмитро Павличко мав досвід в УПА, можливо, в цей вірш також **закладена** символіка цих кольорів — кольорів українського **націоналістичного** руху та армії УПА.

Тут червоний і чорний колір не лише символічні, вони також мають **буквальне** значення **типових** кольорів вишиванки.

Справді, зараз **досить** часто ви можете побачити вишиванки, вишиті червоними й чорними нитками, але **насправді** так було

повтор — repetition

символізувати — to symbolize
(imperfective)

траур — mourning

одягати, одягнути — to put on, to wear
(imperfective, perfective)

похорон — funeral

комунізм — communism

прапор — flag

дозволений — allowed

закладений — embedded, set
націоналістичний — nationalistic

буквальний — literal

типовий — typical

досить — quite, enough

насправді — actually

не завжди.

Досить довгий час в різних регіонах України використовували дуже різні кольори для вишивання, і це не завжди були червоні й чорні нитки.

Це просто зараз вони стали, можливо, найбільш традиційними, але колись більше було так: які нитки були у людей, такими вони й вишивали.

Але загалом ось ця вишита сорочка, процес вишивання є дуже важливими в цьому вірші для того, щоб **передати** ось цю ідею традиції, родини, **важливість** батьків, матері.

Загалом для українців (не можу сказати про всіх українців, але для багатьох, кого я знаю) родина — це дуже важливий аспект, особливо та ідея, що сім'я — це твій дім, це те місце, куди ти завжди можеш **повернутися**, де тебе завжди чекають, де завжди буде **однаково пахнути**, де у тебе багато **спогадів** і де тебе люблять.

Так от, у своєму вірші Павличко передає таку **неймовірну** любов до своєї сім'ї, до своєї традиції, до вишиванки як символу ось цього аспекту сім'ї.

Ось ця сорочка — вишита сорочка, яку мати **вишиває** для сина, коли він **вирушає** у світ, так, в дорогу, фактично син покидає рідний дім, і ось ця вишита сорочка або вишитий рушник — це символ **прощання**, можливо, з дитиною, коли вона починає **доросле** життя.

Ця сорочка — це вишиванка, але також вишитий **рушник**, який часто мати чи бабуся вишивають для дитини на **весілля**.

Взагалі вишивання — це такий дуже **медитативний**, особливий, **повільний** процес.

І я почула в іншому подкасті таку цікаву думку — це, до речі, також був епізод про вірш «Два кольори», подкаст «[Перефарбований лис](#)» (я залишу посилання для вас).

Там прозвучала така ідея, що під час процесу вишивання сорочки чи рушника мати медитує і **згадує** про, можливо, те, як дитина **росла**, і готується до того, щоб **відпустити** дитину в доросле життя.

І цей процес медитації під час вишивання допомагає їй якось **підготуватися** до такого важливого **кроку**.

Тоді мати **дарує** рушник або сорочку для дитини, і це символ **переходу** в доросле життя, **благословення** матері своєї дитини, такий дуже особливий момент.

передава́ти, передати́ — to express, to transmit (*imperfective, perfective*)

важли́вість — importance

поверта́тися, поверну́тися — to return (*imperfective, perfective*)

одна́ково — equally, the same (*adverb*)

пахну́ти — to smell, to have a smell (*imperfective*)

спога́д — memory

неймові́рний — incredible

вишива́ти, ви́шити — to embroider (*imperfective, perfective*)

вируша́ти, віруши́ти — to depart, to set off (*imperfective, perfective*)

проща́ння — farewell

дорослі́й — adult

рушні́к — towel

весі́лля — wedding

медита́тивний — meditative

пові́льний — slow

зга́дувати, згада́ти — to recall (*imperfective, perfective*)

рості́, ві́рости — to grow up (*imperfective, perfective*)

відпуска́ти, відпусти́ти — to let go (*imperfective, perfective*)

готува́тися, підготува́тися — to prepare (*imperfective, perfective*)

кро́к — step

дарува́ти, подарува́ти — to gift (*imperfective, perfective*)

перехі́д — transition

благослове́ння — blessing

І ще цікаве, що у цій поезії чоловік, автор, вирушає в доросле життя, а потім ми бачимо його вже в **старості**, коли у ньому вже війнула сивина, він повертається додому і нічого з собою не бере, тільки одне — ось цю сорочку, це вишите полотно.

Тобто вишиванка як символ — це може бути вишиванка, а може бути щось інше, або просто сама ідея традиції та сім'ї.

Це те, що з нами завжди, те, що нас ніколи не покине, і що ми завжди зберігаємо з собою і **возимо** з собою, де б ми не були. Слухайте і повторюйте!

ста́рість — old age

во́зити — to bring by transport, to transport
(imperfective)

Словничок (з прикладами)

збира́тися, зібра́тися - Як я малим збира́вся навесні́ піти́ у світ незна́ними шля́хами, сорóчку ма́ти ви́шила мені́ черво́ними і чо́рними нитка́ми. - Ми нарэ́шті зібра́лися у похі́д в Карпа́тах.	to get ready (imperfective, perfective) - When I, as a child, was getting ready in the spring to go into the world by unknown paths, my mother embroidered a shirt with red and black threads for me. - We finally got ready for a hike in the Carpathians.
навесні́ - Як я малим збира́вся навесні́ піти́ у світ незна́ними шля́хами, сорóчку ма́ти ви́шила мені́ черво́ними і чо́рними нитка́ми. - Прем'є́ра виста́ви «За двома́ зайця́ми» відбу́деться навесні́.	in spring - When I, as a child, was getting ready in the spring to go into the world by unknown paths, my mother embroidered a shirt with red and black threads for me. - The premiere of the play «Chasing Two Hares» will take place in the spring.
незна́ний - Як я малим збира́вся навесні́ піти́ у світ незна́ними шля́хами, сорóчку ма́ти ви́шила мені́ черво́ними і чо́рними нитка́ми. - У житті́ вони́ пра́гнуть до чо́гось но́вого і незна́ного.	unknown - When I, as a child, was getting ready in the spring to go into the world by unknown paths, my mother embroidered a shirt with red and black threads for me. - In life, they strive for something new and unknown.

шлях • Як я малим збирався навесні піти у світ незнайомими шляхами, сорочку мати вишила мені червоними і чорними нитками. • На шляху до вокзалу ми зустріли старих знайомих.	path, way • When I, as a child, was getting ready to go into the world by unknown paths, my mother embroidered a shirt with red and black threads for me. • On the way to the railway station, we met our old acquaintances.
сорочка • Сорочку мати вишила мені червоними й чорними нитками. • Портрет художника в українській вишитій сорочці вісить на стіні.	shirt • My mother embroidered a shirt for me with red and black threads. • A portrait of the artist in a Ukrainian embroidered shirt is hanging on the wall.
вишивати, вишити • Сорочку мати вишила мені червоними й чорними нитками. • На майстер-класі учні вишивали хрестиком.	to embroider (imperfective, perfective) • My mother embroidered a shirt for me with red and black threads. • At the workshop, students were embroidering in cross-stitch.
нітка, нитки • Сорочку мати вишила мені червоними й чорними нитками. • Чи знайшов ти голку серед ниток?	thread (singular, plural) • My mother embroidered a shirt for me with red and black threads. • Have you found a needle among threads?
обá = обíдва • Два кольори мої, два кольори, обá на полотні, в душі моїй обá. • Обíдва томів присвячені життю і творчості Павличка.	both • My two colours, two colours, both on the cloth, both in my soul. • Both volumes are devoted to Pavlychko's life and work.
полотно́ • Обá на полотні́, в душі моїй обá. • На полотні́ зображене Чорне море.	cloth; canvas • Both on the cloth, both in my soul. • The canvas depicts the Black Sea.
журба́ • Червоне — то любов, а чорне — то журба́. • Чáсто так говорять, що в українській літературі дуже багато журб́и.	sorrow • Red means love, and black means sorrow. • It is often said that there is a lot of sorrow in Ukrainian literature.

водіти, поводити • Менé воділо в бéзвісті життя. • Я хóчу поводіти сiна на заняття з малювáння.	to lead, to take (by walking) (imperfective, perfective) • Life led me around unknown places. • I want to take my son to drawing classes.
бéзвість • Менé воділо в бéзвісті життя. • «Пропáсти бéзвісти» — тóбто пропáсти без жóдної новини.	unknown places • Life led me around unknown places. • «To go missing» (lit. disappear to unknown places) — that is, disappear without any news.
поріг, пороги • Я вертáвся на свої пороги. • На порозі будiнку я знайшóв посiлку з кнiжкою про українські дієслова.	threshold, doorstep (singular, plural) • I was going back to my thresholds. • On the doorstep, I found a package with a book about Ukrainian verbs.
переплітáтися, переплестіся • Переплелісь, як мáмине шиття, мої сумні і радісні дорóги. • Сюжéт ромáну тiсно переплітáється з сучáсними реáліями війни.	to intertwine (imperfective, perfective) • My sad and happy roads have intertwined like mother's needlework. • The plot of the novel is closely intertwined with the modern realities of war.
шиття • Переплелісь, як мáмине шиття, мої сумні і радісні дорóги. • Місцéві майстрiні надзвичáйно вправні в шитті народного óдягу.	needlework, sewing • My sad and happy roads have intertwined like mother's needlework. • Local craftswomen are extremely skilled in sewing folk clothes.
віяти, війнути • Мені війну́ла в очі сивинá. • Вітер віяв з такою швидкістю, що аж шибкi дзеленчáли!	to blow (usually about the wind) (imperfective, perfective) • Gray hair blew into my eyes. • The wind was blowing at such a speed that the windowpanes were rattling!
сивинá • Мені війну́ла в очі сивинá. • Госпóдар — не молодий вже пан, з сивинóю.	gray hair • Gray hair blew into my eyes. • The owner is no longer a young man, he has gray hair.

зго́рточок, зго́ртюк • Я нічо́го не везу́ додо́му, лиш (з)го́рточок старо́го полотна́. • Що зберіга́ється у зго́ртюку? Невже́ якийсь скарб?	roll (noun), something rolled up • I'm not taking anything home, only a roll of old cloth. • What is stored in the roll? Is it really some kind of treasure?
ві́шитий • Я нічо́го не везу́ додо́му, лиш го́рточок старо́го полотна́ і ві́шите моє́ життя́ на ньо́му. • На ві́шитій соро́чці предста́влений традиці́йний гуцу́льський візеру́нок.	embroidered • I am not bringing anything home, only a roll of old cloth and my life embroidered on it. • The embroidered shirt features a traditional Hutsul pattern.

Завершення

Отже, сьогодні ми з вами читали та **аналізували** один із програмових українських віршів — «Два кольори» Дмитра Павличка.

Також я **пораджу** вам ще один **коротенький** вірш, який теж є в програмі для дітей українських (це, мабуть, молодший вік) — називається вірш «[Мрія](#)».

І ще раджу **збірку інтимної** поезії Дмитра Павличка «[Таємниця твого обличчя](#)» для тих, хто любить почитати ще більше про любов.

А також хочу порекомендувати вам поезію іншого автора, який часто **спадає** на думку, коли ми говоримо про Дмитра Павличка — це інший поет тих самих часів Андрій Малишко, який був другом Дмитра Павличка.

І він також є автором вірша, який дуже схожий за своєю ідеєю на «Два кольори» — це вірш «[Пісня про рушник](#)».

Як бачите, у «Двох кольорах» у нас була сорочка, а у «Пісні про рушник» ми маємо рушник, про який я також сьогодні згадувала. Це теж символ традиції, й це теж не тільки вірш, а й пісня, тому ви можете почитати або послухати в інтернеті.

Я залишу посилання і назви всіх рекомендацій на сторінці епізоду: ukrainianlessons.com/episode228.

І там також буде інформація про те, як оформити **преміумпідписку** на наші конспекти уроків.

Я дуже сподіваюся, що вам подобається наша серія уроків про поезію. У нас залишилось два епізоди.

Мені насправді дуже цікаво готувати для вас ці уроки, бо я можу по-новому прочитати й **осмислити** ці **класичні** українські вірші.

І дуже рада **поділитися** з вами любов'ю до української поезії та **вічних** тем в українській літературі та культурі.

Пишіть мені, що ви думаєте про ці епізоди! Мені завжди цікаво чути від вас!

Пишіть мені на імейл або в нашій групі на фейсбуці — «[Ukrainian Learners Group](#)».

Бажаю вам всього найкращого! До наступного епізоду! І Слава Героям!

аналізувати, проаналізувати — to analyze
(imperfective, perfective)

радити, поради́ти — to advise
(imperfective, perfective)
коротенький — short (diminutive)

збірка — collection
інтимний — intimate

спадати, спа́сти на думку —
to come to mind (imperfective, perfective)

преміумпідписка — premium subscription

осмислювати, осмислити —
to comprehend, to think
(imperfective, perfective)
класичний — classical
ділитися, поділі́тися — to share
(imperfective, perfective)
вічний — eternal

 Вправи

1

Прочитавши й послухавши вірш Дмитра Павличка «Два кольори», вставте пропущені слова:

Як я малим збирався **1.** _____

Піти у світ незнаними шляхами,

Сорочку мати вишила мені

Червоними і чорними **2.** _____.

Два кольори мої, два кольори,

Оба на полотні, в душі моїй **3.** _____,

Два кольори мої, два кольори:

Червоне — то любов, а чорне — то **4.** _____.

Мене водило в безвісті життя,

Та я вертався на свої **5.** _____,

Переплелись, як мамине шиття,

Мої сумні і радісні **6.** _____.

Мені війнула в очі **7.** _____,

Та я нічого не везу додому,

Лиш горточок старого **8.** _____

І вишите моє життя на ньому.

Два кольори мої, два кольори,

Оба на полотні, в **9.** _____ моїй оба,

Два кольори мої, два кольори:

Червоне — то **10.** _____, а чорне — то журба.

2

Доповніть вірш Андрія Малишка «Пісня про рушник» прикметниками із таблиці:

далеку	засмучені	тихим	росяниста	вірна
ласкава	вишиваний	солов'їні	знайоме	

Рідна мати моя, ти ночей не доспала,
Ти водила мене у поля край села,
І в дорогу 0. далеку ти мене на зорі
проводжала,
І рушник 1. _____ на щастя дала.
І в дорогу 0. далеку ти мене на зорі
проводжала,
І рушник 1. _____ на щастя, на долю
дала.
Хай на ньому цвіте 2. _____ доріжка,
І зелені луги, й 3. _____ гаї,
І твоя незрадлива материнська 4. _____
усмішка,
І 5. _____ очі хороші твої.
І твоя незрадлива материнська 4. _____
усмішка,
І 5. _____ очі хороші, блакитні твої.
Я візьму той рушник, простелю, наче долю,
В 6. _____ шелесті трав, в щебетанні
дібров.
І на тім рушничкові оживе все 7. _____
до болю:
І дитинство, й розлука, і 8. _____
любов.
І на тім рушничкові оживе все 7. _____
до болю:
І дитинство, й розлука, й твоя материнська
любов.

My dear mother, you didn't sleep enough at night,
You led me to the fields near the village,
And into the distant journey you sent me at dawn,
And gave me an embroidered towel for happiness.
And into the distant journey you sent me at dawn,
And gave me an embroidered towel for happiness,
for fate.
May on it bloom a dewy path,
And green meadows, and nightingale groves,
And your unwavering motherly tender smile,
And your beautiful saddened eyes.
And your unwavering motherly tender smile,
And your beautiful saddened eyes, your blue ones.
I'll take that towel, spread it out like fate,
In the quiet rustle of grass, in the chirping of
the woods.
And on that towel, everything familiar to the point of
pain will come to life:
Childhood, parting, and faithful love.
And on that towel, everything familiar to the point of
pain will come to life:
Childhood, parting, and your motherly love.

(close translation by ChatGPT)

3

З'єднайте кольори з їхніми значеннями в українській культурі:

1. _____ червоний	А журба, смуток, смерть
2. _____ чорний	Б ніжність, любов, мрійливість
3. _____ жовтий	В сонце, багатство, врожай, пшениця
4. _____ синій	Г кохання, любов, пристрасть, кров
5. _____ зелений	Ґ чистота, невинність, спокій
6. _____ білий	Д вода, небо, чистота, вірність, благородність
7. _____ рожевий	Е молодість, життя, весна, добробут

4

Опрацюйте правила написання прикметників та дієприкметників із часткою «не»:

Не + прикметники або дієприкметники	
Разом	Окремо
Немає залежних слів: Як я малим збирався навесні піти у світ незнаними шляхами... <i>When I, as a child, was getting ready to go into the world by unknown paths...</i> На комп'ютері зберігається невідомо інформація. Unknown information is stored on the computer.	Є залежні слова: Він зібрався піти у світ <u>ніким</u> не знаними шляхами. <i>He got ready to go into the world by paths unknown to <u>anyone</u>.</i> Вони поділилися <u>раніше</u> не відомою інформацією. <i>They shared <u>previously</u> unknown information.</i>

Виберіть правильний варіант написання прикметників та дієприкметників:

1. Не забудьте пом'янути мене _____ тихим словом.
А незлим **Б** не злим

2. Завтра ми підрахуємо ще нікуди _____ гроші.
А неспрямовані **Б** не спрямовані

3. Вчені проводять дослідження про ще _____ в багатьох країнах ліки.
А недозволені **Б** не дозволені

4. На столі у вазі стоять досі _____ квіти.
А незів'ялі **Б** не зів'ялі

5. За годину друзі зійшли на _____ гору.
А некруту **Б** не круту

6. На іспиті були зовсім _____ завдання.
А нескладні **Б** не складні

7. Сьогодні в барі виступатиме _____ гурт.
А невідомий **Б** не відомий

8. Моя вишиванка вже давно _____.
А ненова **Б** не нова

5

Перекладіть українською мовою:

1. In spring, a cool wind is blowing near the lake.

2. Many Ukrainians embroider shirts or towels for their children.

3. Both paths lead to the city center.

4. My cat often tangles my threads for needlework while playing.

Відповіді на вправи

1

1. навесні	6. дороги
2. нитками	7. сивина
3. оба	8. полотна
4. журба	9. душі
5. пороги	10. любов

2

1. вишиваний	5. засмучені
2. росяниста	6. тихім
3. солов'їні	7. знайоме
4. ласкава	8. вірна

3

1. Г	5. Е
2. А	6. Ґ
3. В	7. Б
4. Д	

4

1. А	5. А
2. Б	6. Б
3. Б	7. А
4. Б	8. Б

5

1. Навесні (весною) віє (дує) прохолодний вітер (вітерець) біля озера (на озері).
2. Багато українців вишивають сорочки чи рушники для своїх дітей (своїм дітям).
3. Обидва (оба) шляхи (обидві, обі дороги) ведуть (йдуть) у центр міста (до центру міста).
4. Мій кіт (моя кішка) часто заплутує мої нитки для шиття, коли (як) грається.

